

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Waldemar Płóciennik

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **J. C.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 24 września 2025 r.,

wniosku obrońcy o wznowienie postępowania odwoławczego zakończonego

wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 28 kwietnia 2022 r., sygn. akt II AKa 4/22,

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 29 października 2021 r., sygn. akt XVI K 203/20,

na podstawie art. 540 § 3 k.p.k. i art. 542 § 3 k.p.k.

1. oddala wniosek,

2. stwierdza, że brak jest podstaw do wznowienia postępowania z urzędu,

3. obciąża skazanego kosztami postępowania o wznowienie postępowania.

Waldemar Płóciennik

Eugeniusz Wildowicz

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Katowicach, wyrokiem z dnia 29 października 2021 r., sygn. akt XVI K 20320, skazał J. C. za szereg czynów, wyczerpujących m.in. dyspozycję art. 286 § 1 k.k., na karę łączną 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Apelacyjny w Katowicach, wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2022 r., sygn. akt II AKa 4/22, zmienił wyrok Sądu I instancji m.in. w ten sposób, że podwyższył orzeczoną względem J. C. karę łączną do 9 lat pozbawienia wolności.

Postanowieniem z dnia 28 listopada 2022 r., sygn. akt IV KK 394/22, Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną.

W dniu 7 lipca 2025 r. obrońca skazanego wystąpił z wnioskiem o wznowienie:

1. na podstawie art. 540 § 3 k.p.k. „postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym w Katowicach pod sygnaturą akt: XVI K 203/20 z uwagi na wysokie prawdopodobieństwo wydania przez Europejski Trybunał Praw Człowieka orzeczenia na korzyść Strony, co najmniej w zakresie roszczenia odszkodowawczego wynikającego z pozbawienia Skarżącego prawa do rozpoznania sprawy przez ‘niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą’ w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie 4 listopada 1950 r. oraz konieczność naprawy przez Sąd Najwyższy powstałego uchybienia, a więc zapewnienia Skarżącemu prawa do rzetelnego procesu z udziałem prawidłowo obsadzonego składu sądu”, ewentualnie o

2. „rozważenie przez Sąd Najwyższy konieczności wznowienia postępowania z urzędu w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Katowicach pod sygnaturą akt: XVI K 203/20 z uwagi na wystąpienie w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 KPK, polegającej na nienależytej obsadzie sądu, a mianowicie udział w wydaniu tego orzeczenia SSO X.Y., tj. osoby powołanej na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw”.

W konkluzji, obrońca wniósł o „uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 29 października 2021 r., sygn. akt XVI K 203/20, w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania przez prawidłowo obsadzony skład sądu.”

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługuje na uwzględnienie.

Obróńca skazanego domagał się wznowienia postępowania karnego na podstawie art. 540 § 3 k.p.k., alternatywnie sygnalizując potrzebę wznowienia postępowania z urzędu w trybie art. 542 § 3 k.p.k., w związku z wystąpieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postaci nienależytej obsady Sądu I instancji.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do wniosku o wznowienie postępowania wskazać należy, że określona w art. 540 § 3 k.p.k. podstawa wznowienia może dotyczyć postępowania w sprawie, której bezpośrednio dotyczy rozstrzygnięcie organu międzynarodowego działającego na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską (w niniejszej sprawie organem tym jest Europejski Trybunał Praw Człowieka), ale także do innych postępowań karnych, w których zaistniało naruszenie przepisów prawa międzynarodowego tożsame w układzie okoliczności faktyczno-prawnych ze stwierdzonym w orzeczeniu wydanym przeciwko Polsce. W obu sytuacjach chodzi jednak o orzeczenie, które już zapadło, a nie jest przez stronę antycypowane. Jak zauważył sam Autor wniosku, powoływane przez niego w uzasadnieniu wniosku orzecznictwo ETPCz odnosi się wprost do nieprawidłowości w procesie nominacji sędziów Sądu Najwyższego, zasiadających w Izbach Dyscyplinarnej, Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych oraz Cywilnej, a więc do sytuacji innej niż ta, z którą mamy do czynienia w niniejszym postępowaniu. Jak do tej pory Trybunał nie wypowiadał się stanowczo co do sytuacji, w której wadą nienależytej obsady dotknięty byłby skład sądu powszechnego, przesądzając tym samym, że każde orzeczenie wydane z udziałem sędziego sądu powszechnego, który uzyskał nominację do sądu wyższego rzędu w drodze konkursu przed Krajową Radą Sądownictwa ukształtowaną zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., jest dotknięte wadą prawną uzasadniającą wznowienie postępowania. Nie ma więc podstaw do przyjęcia, jak to czyni obrońca, że zapadło orzeczenie organu międzynarodowego działającego na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską, uzasadniające roszczenie strony o wznowienie postępowania w przedmiotowej sprawie.

Z orzecznictwa Sądu Najwyższego w kwestii zasadności wznowienia postępowania z uwagi na nienależytą obsadę sądu powszechnego, wypływa

wniosek wręcz przeciwny niż prezentowany przez wnioskodawcę. Konsekwentnie akcentuje się w nim brak automatyzmu zaistnienia uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w przypadku orzekania przez sąd z udziałem sędziego sądu powszechnego powołanego na wniosek KRS ukształtowanej w trybie przepisów ustawy nowelizującej, zwracając uwagę, że nienależyta obsada sądu może wystąpić wyłącznie wówczas, jeżeli wadliwość procesu powołania danego sędziego prowadzi w konkretnych okolicznościach do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności (por. m.in. uchwała połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22).

Warto zauważyć, że oprócz wskazania na fakt nominacji sędzi X.Y. na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego z udziałem tzw. neo-KRS, obrońca nie przytoczył we wniosku z dnia 7 lipca 2025 r. żadnych innych okoliczności uzasadniających uznanie, że przez jej udział w składzie Sądu I instancji w sprawie doszło do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności. Argumentacji tego rodzaju obrońca skazanego nie przedstawił także we wcześniej wniesionej kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach, sygn. akt II AKa 4/22, w której również podniósł zarzut naruszenia art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postępowaniu przed Sądem Okręgowym, w związku z udziałem w wydaniu orzeczenia Sądu I instancji sędzi X.Y.. Kasacja ta, jak wspomniano wyżej, oddalona została jako bezzasadna w stopniu oczywistym.

Przechodząc do rozważań na temat istnienia podstaw do ewentualnego wznowienia postępowania z urzędu trzeba w pierwszej kolejności zwrócić uwagę, że fakt rozpoznania przez Sąd Najwyższy w trybie kasacji zarzutu stanowiącego bezwzględną przyczynę odwoławczą, uniemożliwia sam z siebie późniejsze wznowienie postępowania z urzędu na tej samej podstawie (art. 542 § 4 k.p.k.). Tym samym sygnalizowane przez obrońcę uchybienie z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. choćby z przyczyn formalnych nie może doprowadzić do wzruszenia wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 kwietnia 2022 r., sygn. akt II AKa 4/22, którym zmieniono wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 29 października 2021 r., sygn. akt XVI K 203/20, w trybie art. 542 § 3 k.p.k.

Niesłuszne byłoby stwierdzenie podstaw do wznowienia z urzędu w związku z udziałem w wydaniu orzeczenia Sądu I instancji sędzi X.Y. także ze względów merytorycznych. Argumentów przemawiających za tezą wnioskodawcy o nienależytej obsadzie Sądu I instancji nie dostarczają w szczególności insynuacje zawarte w „piśmie przewodnim w uzupełnieniu wniosku o wznowienie postępowania karnego” z dnia 22 września 2025 r., sugerujące, iż sędzia X.Y. „figuruje w publicznych rejestrach jako osoba, która udzieliła poparcia kandydatom do Krajowej Rady Sądownictwa”. Twierdzenie to nie polega bowiem na prawdzie, co można łatwo zweryfikować, zapoznając się z listami podpisów pod poszczególnymi kandydaturami na członków neo-KRS obu kadencji, które to wykazy, wbrew obrońcy, są dla każdego zainteresowanego dostępne w domenie publicznej. Można jedynie ubolewać, iż Autor wniosku nie znalazł powodu, by dołożyć odpowiednich starań i zweryfikować swoje przypuszczenia, w konsekwencji wprowadzając w błąd organ procesowy co do treści o istotnym znaczeniu prawnym i procesowym, poprzez zamieszczenie w piśmie uzupełniającym wniosek informacji niezgodnych ze stanem faktycznym.

Kierując się powyższymi względami orzeczono jak na wstępie, przy czym o kosztach postępowania na podstawie art. 639 k.p.k. w wz. z art. 636 § 1 k.p.k.

[J.J.]

[a.ł]

Waldemar Płóciennik Eugeniusz Wildowicz Małgorzata Wąsek-Wiaderek